

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) POLITICAL SCIENCE
EXAMINATION: DECEMBER - 2022
THIRD SEMESTER
Subject: Indian Foreign Policy - I (PCBCS-17-313)

Date: 14/12/2022 **Total marks: 60** **Time: 10.00 am to 12.30 pm**

Instructions: 1) All questions are compulsory. 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Choose the correct answer from the given options. (05)

1. WTO promotes.....
 - a) Global free trade
 - b) Unipolar system
 - c) Multiplier system
 - d) International peace
2. The UN is directly responsible for all of the following except. **Ans. (A)**
 - a) Facilitating trade
 - a) Promoting social welfare
 - c) Promoting human rights.
 - c) Promoting international peace and security.
3. is International organization work for Peace at International Politics.
 - a) NATO
 - b) OPEC
 - c) UNO
 - d) SEATO
4. Colonies ruled over most of the Third World Countries.
 - a) American
 - b) Portuguese
 - c) Chinese
 - d) British
5. objectives Jawaharlal Nehru wished to achieve through the strategy of non-alignment.
 - a) To preserve sovereignty and territorial integrity of the Nation.
 - b) To promote economy development
 - c) Only A
 - d) A and B both.

Q. 2. Answer of the following questions in short. (Any three) (15)

- 1) Explain any five objectives of foreign policy
- 2) Discuss Internal security threats before India.
- 3) Discuss the importance of Geo-Political position of India.
- 4) 'Panchshil' as a foundation of India's foreign Policy.- Explain.
- 5) Briefly state the determinants of Indian foreign policy.

Q. 3. Answer the following questions. (Any Two) (30)

- 1) Discuss internal factors influencing the India's foreign policy.
- 2) Describe the development of foreign policy under various governments.
- 3) External factors that infused India's foreign policy.- comment

Q. 4. Write Short notes (Any one) (10)

- 1) Differences between Traditional and Modern diplomacy
- 2) Idealist to Realistic phase of foreign policy.

मराठी रूपांतर
भारताचे परराष्ट्र धोरण भाग - १ (PCBCS- 17-313)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. जागतिक आरोग्य संघटना चालना देते.
- अ) जागतिक मुक्त व्यापार
ब) एकध्रुवी जागतिक व्यवस्था
क) बहुध्रुवी जागतिक व्यवस्था
ड) जागतिक शांतता
२. च्याशिवाय सर्व गोष्टींना संयुक्त राष्ट्रसंघटना जबाबदार आहे.
- अ) व्यापार वृद्धीस चालना
ब) समाज कल्याणास चालना
क) मानवाधिकारांच्या संरक्षणास चालना
ड) जागतिक शांतता आणि सुरक्षिततेला चालना
३. जागतिक स्तरावर शांतता प्रस्थापित करण्यासाठी ही आंतरराष्ट्रीय संघटना कार्यरत आहे.
- अ) नाटो
ब) ओपेक
क) युनो
ड) सीटो
४. या देशाच्या वसाहतीक साम्राज्याखाली तिसऱ्या जगातील बहुसंख्य देश होते.
- अ) अमेरिका
ब) पोर्तुगीज
क) चीन
ड) ब्रिटन
५. पं. जवाहरलाल नेहरू अलिप्त राष्ट्र संघटनेच्या माध्यमातून हे उद्दिष्ट साध्य करू पहात होते.
- अ) देशाचे सार्वभौमत्व आणि प्रादेशिक अखंडता
ब) आर्थिक विकासाचा चालना देणे
टिकवून ठेवणे
क) केवळ अ
ड) अ आणि ब दोन्ही
- प्र. २. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (१५)
- १) परराष्ट्र धोरणाची कोणतीही पाच उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
२) भारताच्या अंतर्गत सुरक्षिततेच्या आव्हानांची चर्चा करा.
३) भारताच्या भू-राजकीय स्थानाचे महत्व विशद करा.
४) भारतीय परराष्ट्र धोरणाचा पाया म्हणून 'पंचशीलां'ची चर्चा करा.
५) भारतीय परराष्ट्र धोरणाचे निर्धारक घटक थोडक्यात सांगा.
- प्र. ३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (३०)
- १) भारतीय परराष्ट्र धोरणाला प्रभावित करणाऱ्या देशांतर्गत घटकांची चर्चा करा.
२) विविध सरकारांच्या काळात भारतीय परराष्ट्र धोरणाचा झालेला विकास विशद करा.
३) भारतीय परराष्ट्र धोरणाला प्रभावित करणाऱ्या बाह्य शक्तींवर भाष्य करा.
- प्र. ४. टिपा लिहा. (कोणत्याही एक) (१०)
- १) आधुनिक आणि पारंपारिक राजनय
२) भारताच्या परराष्ट्र धोरणातील आदर्शात्मक आणि वास्तववादी टप्पे